

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Roșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, V. Buhnaci, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul recurenteia Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ala Mahalova împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, precum și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 01 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către reprezentantul apelantei Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu, a fost menținută hotărârea din 09 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La data de 21 octombrie 2019, Ala Mahalova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, precum și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 31 octombrie 2012, a depus o plângere în adresa organului de urmărire penală, prin care a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Mihail Cojuhari, director al S.R.L. „Lundar Trans”, Nadejda Cojuhari și Iulian Cojuhari, care acționând în comun, în luna august - septembrie 2012, au falsificat semnătura reclamantei Ala Mahalova - cofondator al S.R.L. „Lundar Trans”.

Menționează reclamanta că, potrivit procesului-verbal al adunării generale a asociaților S.R.L. „Lundar Trans” din 05 septembrie 2012, s-a hotărât majorarea capitalului social al societății comerciale respective până la 783 112 lei și de a se redistribui cotele de participare în felul următor: - Ala Mahalova - 36,23% și Nadejda Cojuhari - 63,77%.

Ulterior, prin înșelăciune și abuz de încredere, la 07 septembrie 2012, Mihail Cojuhari și Nadejda Cojuhari au determinat-o pe reclamanta, Ala Mahalova să semneze acordul cu privire la modificările și completările în documentele de constituire a S.R.L. „Lundar Trans”, iar, ca urmare de către Camera Înregistrării de Stat au fost operate

modificările referitoare la majorarea capitalului statutar, redistribuirea cotelor părți și completarea genurilor de activitate.

Afirmă reclamanta că, astfel, prin înșelăciune și abuz de încredere, Mihail Cojuhari director al S.R.L. „Lundar Trans”, Nadejda Cojuhari și Iulian Cojuhari au înstrăinat ilegal cota parte de 13,77% din capitalul statutar al S.R.L. „Lundar Trans”, care aparținea reclamantei Ala Mahalova, prin ce a cauzat ultimei un prejudiciu în sumă de 180 0000 lei.

Relevă reclamanta că, în baza plângerii acesteia, la 27 noiembrie 2012 de către organul de urmărire penală a fost pornită cauza penală, nr. 2012928218, în baza art. 191 alin. (5) din Codul penal. Ulterior cauza nominalizată a fost conexasă cu mai multe cauze penale, și anume: nr. 2012022186, pornită la 30 noiembrie 2012, în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, nr. 2012022431, pornită la 05 noiembrie 2012, în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, nr. 2012023012, pornită la 24 decembrie 2012 în baza art. 191 alin. (5) Cod penal; nr. 2013928252, pornită la 09 august 2013, în baza art. 186 alin. (5) Cod penal, nr. 2013928271 și nr. 2013928272 în baza art. 27, art. 252 alin. (2) lit. a), b) Cod penal și respectiv art. 27, art. 252 alin. (2) lit. a), b) Cod penal, nr. 2014928036 pornită la 29 ianuarie 2014 în baza art. 335 alin. (1) Cod penal.

Invocă reclamanta precum că, la 11 august 2015 de către organul de urmărire penală a fost numită expertiza contabilă, unde, experților le-au fost adresate unele întrebări care la moment nu s-au finisat, fiind astfel, neîntemeiat tergiversată examinarea cauzei timp de 4 ani de zile.

De asemenea, afirmă reclamanta că, expertul care efectuează expertiza a comunicat că poate să răspundă numai la o întrebare abordată în ordonanța de numire a expertizei, iar, la mai multe solicitări a reprezentantului reclamantei, avocatul Petru Răileanu cu privire la finalizarea expertizei în termen rezonabil, experții comunică diferiți termeni de finalizare a expertizei, care deja la moment au expirat.

Reiterează reclamanta că, în prezent urmărirea penală se efectuează de către Direcția de Poliție a mun. Chișinău, în cadrul procesului penal nr. 2012928218, iar urmărirea penală nu s-a finisat și neîntemeiat se tergiversează pentru un termen de 7 ani.

Totodată, specifică reclamanta că, toate solicitările părții vătămate, Ala Mahalova și ale reprezentantului acesteia, avocatul Petru Răileanu chiar și în instanța de judecată întru accelerarea procesului penal au rămas fără succes.

În acest context consideră aceasta că, organul de urmărire penală și organul abilitat de efectuarea expertizei, neîntemeiat tergiversează urmărirea penală în cadrul procesului penal menționat.

Solicită reclamanta constatarea faptului încălcării dreptului acesteia la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale; precum și repararea din contul bugetului de stat în beneficiul reclamantei, a prejudiciului moral, în mărime de 100 0000 lei.

Prin hotărârea din 09 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 01 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către reprezentantul apelantei Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu, a fost menținută hotărârea din 09 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că, soluția dată de prima instanță, urmează a fi menținută, ca fiind legală și corectă, constituind rezultatul examinării în ansamblu a tuturor probelor anexate prezentei cauze.

Din materialele cauzei rezultă că, la 21 octombrie 2019, Ala Mahalova a depus

cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, precum și repararea prejudiciului moral.

La caz, reclamanta a menționat că, la 31 octombrie 2012, a depus o plângere în adresa organului de urmărire penală, prin care a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Mihail Cojuhari, director al S.R.L. „Lundar Trans”, Nadejda Cojuhari și Iulian Cojuhari, care acționând în comun, în luna august - septembrie 2012, au falsificat semnătura reclamantei Ala Mahalova - cofondator al S.R.L. „Lundar Trans”.

În acest context, prin înșelăciune și abuz de încredere, la 07 septembrie 2012, Mihail Cojuhari și Nadejda Cojuhari au determinat-o pe reclamanta, Ala Mahalova să semneze acordul cu privire la modificările și completările în documentele de constituire a S.R.L. „Lundar Trans”, iar, ca urmare de către Camera Înregistrării de Stat au fost operate modificările referitoare la majorarea capitalului statutar, redistribuirea cotelor părți și completarea genurilor de activitate.

Mai mult, prin înșelăciune și abuz de încredere, Mihail Cojuhari director al S.R.L. „Lundar Trans”, Nadejda Cojuhari și Iulian Cojuhari au înstrăinat ilegal cota parte de 13,77% din capitalul statutar al S.R.L. „Lundar Trans”, care aparținea reclamantei, Ala Mahalova, prin ce a cauzat ultimei un prejudiciu în sumă de 180 0000 lei.

Așadar, în baza plângerii depuse de către reclamantă, la 27 noiembrie 2012 de către organul de urmărire penală a fost pornită cauza penală, nr. 2012928218, în baza art. 191 alin. (5) din Codul penal. Ulterior cauza nominalizată a fost conexasă cu mai multe cauze penale, și anume: nr. 2012022186, pornită la 30 noiembrie 2012, în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, nr. 2012022431, pornită la 05 noiembrie 2012, în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, nr. 2012023012, pornită la 24 decembrie 2012 în baza art. 191 alin. (5) Cod penal; nr. 2013928252, pornită la 09 august 2013, în baza art. 186 alin. (5) Cod penal, nr. 2013928271 și nr. 2013928272 în baza art. 27, art. 252 alin. (2) lit. a), b) Cod penal și respectiv art. 27, art. 252 alin. (2) lit. a), b) Cod penal, nr. 2014928036 pornită la 29 ianuarie 2014 în baza art. 335 alin. (1) Cod penal.

Astfel, în prezent urmărirea penală se efectuează de către Direcția de Poliție a mun. Chișinău, în cadrul procesului penal nr. 2012928218, iar urmărirea penală nu s-a finisat și neîntemeiat se tergiversează pentru un termen de 7 ani.

Totodată, în pofida solicitărilor reclamantei, Ala Mahalova și ale reprezentantului acesteia, avocatul Petru Răileanu, depuse în instanța de judecată întru accelerarea procesului penal, au rămas fără succes.

La caz, instanța de apel a stabilit că, în cadrul cauzei penale inițiate și desfășurate cu nr. 2012928218, intentată în baza plângerii reclamantei Ala Mahalova, aceasta are statut de parte vătămată.

Mai mult, din înscrisurile atașate la materialele dosarului, instanța de apel a constatat că, la 17 iulie 2019, reclamanta Ala Mahalova a depus o acțiune civilă privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, în ordinea art. 219-222 Cod de procedură penală, în cadrul procesului penal (f.d.10-11).

La fel, instanța de apel a precizat că, perioada de referință, pentru care se solicită constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei penale este începând cu 17 iulie 2019 (data adresării cu acțiunea civilă în cadrul cauzei penale intentate) și 21 octombrie 2019 (data adresării prezentei acțiuni).

Totodată, instanța de apel a ținut să rețină că, aprecierea rezonabilității timpului procedurilor se face potrivit următoarelor criterii: miza (interesul) pentru reclamant, care

relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen rezonabil, comportamentul părților în proces și complexitatea cauzei.

Analizând circumstanțele expuse, instanța de apel a statuat ca întemeiată concluzia primei instanțe, care a conchis că, reieșind din circumstanțele cauzei și raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil prezentat se constată lipsa din partea organului de urmărire penală în cadrul desfășurării urmăririi penale, a unor tergiversări pentru perioada vizată 17 iulie 2019 - 21 octombrie 2019, și care la caz, nu aduce atingere drepturilor reclamantei la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

În această ordine de idei, cu referire la complexitatea cauzei în perioada de referință, instanța de apel just a reținut că, în speță materialele cauzei denotă faptul existenței la caz a mai multor cauze penale conexe într-o singură procedură: (nr. 2012022186, începută la 03 octombrie 2012 în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, nr. 2012022431, începută la 05 noiembrie 2012, în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, nr. 2012023012, începută la 24 decembrie 2012 în baza art. 191 alin. (5) Cod penal; nr. 2013928252, începută la 09 august 2013, în baza art. 186 alin. (5) Cod penal, nr. 2013928271 și nr. 2013928272 în baza art. art. 27, 252 alin. (2) lit. a), b) Cod penal și respectiv art. art. 27, 252 alin. (2) lit. a), b) Cod penal, nr. 2014928036 începută la 29 ianuarie 2014 în baza art. 335 alin. (1) Cod penal (f.d.12)).

Totodată, urmează a fi luat în considerație că organul de urmărire penală a dispus efectuarea expertizei complexe contabilă-economică, cu parvenirea la data de 27 decembrie 2019 a raportului de expertiză respectiv în adresa organului de urmărire penală.

Iar, soluționarea acțiunii civile depuse de către Ala Mahalova este într-o dependență directă cu activitatea de colectare a probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia. Astfel, se poate concluziona că, cauza este una complexă.

În acest context, instanța de apel a reținut că, potrivit raportului motivat și actele cauzei, rezultă că, de către organul de urmărire penală au fost întreprinse măsuri pentru a acumula informație și acte suplimentare, în vederea prezentării expertului judiciar, iar, din partea reclamantei Ala Mahalova, în calitate de parte-vătămată și parte civilă în cadrul cauzei penale sus-vizate, se atestă adresările înaintate către instituția de efectuare a expertizei, adresarea unor cereri cu privire la accelerarea urmăririi penale.

Sub acest aspect, instanța de apel corect a calificat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, care a conchis că, în ședința de judecată, în cauza civilă, reclamantei Ala Mahalova nu se constată nici o circumstanță excepțională pentru aceasta care să determine ireversibilitatea procedurii și imposibilitatea restabilirii dreptului încălcat prin trecerea timpului.

În această ordine de idei, Colegiul a considerat că, în consecință, având în vedere toate circumstanțele faptice elucidate în cauza vizată, prima instanță just a apreciat că, la caz examinarea cauzei de referință într-o perioadă de la 17 iulie 2019 - 21 octombrie 2019, corespunde în speță criteriilor de rezonabilitate stabilite de lege.

De asemenea, Colegiul just a respins afirmațiile reprezentantului apelantului precum că, prima instanță nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei - art. 386 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă; circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente - art. 386 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă; normele de drept material au fost aplicate eronat - art. 386 alin. (1) lit.d) Cod de

procedură civilă; și că s-a aplicat eronat și încălcat norma de drept material, interpretându-se eronat legea art. 387 lit. c) Cod de procedură civilă, or, s-a constatat cu certitudine că, prima instanță la examinarea prezentei cauze civile a apreciat probele, a determinat circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii și a emis o hotărâre justă.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut ca fiind justă soluția primei instanțe, care a conchis că, în circumstanțele în care s-a respins pretenția cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, subsecvent urmează a fi respinse și pretențiile Alei Mahalova cu privire la repararea prejudiciului moral.

Din considerentele menționate, Colegiul conchide că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a respinge cererea de apel depusă de către reprezentantul apelantei Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu și de a menține hotărârea din 09 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 12 iulie 2021, reprezentantul recurenteii Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 09 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și deciziei instanței de apel din 01 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel, remiterea cauzei la rejudecare și pronunțarea unei decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, reprezentantul recurenteii a exprimat dezacordul cu decizia recurată, calificând-o ca fiind neîntemeiată și pasibilă de casare în temeiul prevederilor art. 432 alin. (1), (2) lit. a) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, reprezentantul recurenteii Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu a opinat că, prima instanță și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 10 august 2021, instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 162).

Prin referința depusă la 24 septembrie 2021, reprezentantul intimatului, Procuratura Generală a RM, Victoria Boldesco, a solicitat de a considera recursul declarat de către reprezentantul recurenteii Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu, ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 01 aprilie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 12 iulie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 04 mai 2021, conform scrisorii de însoțire (f.d.130), iar potrivit recursului, reprezentantul recurenteii Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu confirmă recepționarea copiei deciziei integrale la 14 mai 2021 (f.d. 135). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către reprezentantul recurenteii Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către reprezentantul recurentei Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice,

respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibil recursul declarat de către reprezentantul recurentei Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către reprezentantul recurentei Ala Mahalova, avocatul Petru Răileanu, împotriva deciziei din 01 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat